

Il·lustració per FX Godoy

SALLY

*És a la vegada graciós i trist com hem malbaratat tantes tones
de recursos cercant vida intel·ligent per l'espai exterior,
quan la veritat és que la teníem davant dels nassos.*

Doctora Cassilda Travis.

De tornada al laboratori, la doctora Travis encengué els llums i a través del vidre de l'urna de contenció va observar la Sally. En notar el canvi de claror, les fulles palmades de l'heura, d'un verd llustrós, es bransolejaren mandrosament, com orejades per una brisa impossible. La doctora es va acostar al panell de control, s'identificà mitjançant l'empremta dactilar i programà una seqüència hormonal. El vaporitzador va zumzejar i una broma de gotes diminutes va inundar l'urna de contenció. Els braços foliacis de la Sally interromperen la seva dansa. Va passar un minut i la broma es dissolgué fins a desaparèixer; aleshores la Sally s'agità suaument, i el cromatògraf de gasos va saltar en un formigueig de pics moleculars, que es compararen amb la base de dades que l'equip de la doctora Travis estava desenvolupant. Encara tenia carències, però ja permetia mantenir converses de prou complexitat.

Per l'altaveu del cromatògraf, una veu electrònica va traduir el missatge químic de la Sally al llenguatge humà. La doctora Travis no hi parà atenció; havia vist aquella seqüència de pics centenars de vegades. Era la signatura pròpia de la Sally, una mena de salutació. Ella també havia emès la seva firma personal moments abans; era així com funcionava amb la Sally.

La doctora va programar una nova seqüència hormonal: *com et sents, Sally?* S'activà el vaporitzador i la broma va emmascarar l'interior de l'urna. La Sally interrompé el seu balandreig per permetre que la mescla química penetrés a través dels estomes. La doctora Travis es va preparar un cafè. Passaren un parell de minuts abans que la planta es bellugués de nou, disparant el cromatògraf. *Equilibrada. Però tinc preguntes.* Hi va haver una pausa d'uns tres minuts. La doctora va xarrupar el cafè, encuriosida. El brancatge de la Sally va oscil·lar amb flegma. *N'hi ha més com jo?*, saltà el traductor.

La doctora Travis gairebé escup el cafè. No, tècnicament no n'hi havia més com ella. La Sally era una heura amb l'ADN tan manipulat que gairebé es podia dir que s'havia creat una espècie nova. El propòsit de tanta enginyeria no era altre que amplificar la seva capacitat comunicativa natural, innata en totes les plantes, per sobre del límit de detecció del cromatògraf de gasos. Dit d'una altra manera, fer que la petita heura parlés a crits, perquè sinó no hi havia manera de sentir-la.

Filigranes genètiques així, tanmateix, rara vegada no comporten efectes col·laterals. Canvis atzarosos en la fisiologia de l'espècie original que podien desencadenar conseqüències devastadores en el delicat equilibri d'un ecosistema. Era per això que l'heura s'havia de mantenir en estricte aïllament. La Sally havia germinat i crescut reclosa hermèticament dins l'urna de contenció, una bombolla de vidre i metall que constituïa tot el seu univers. Des del seu punt de vista, ella era l'únic ésser vivent, essent la doctora Travis una entitat d'una dimensió paral·lela i inaccessible amb la qual es comunicava. Qualsevol altre plantejament de la seva existència era perillós. Una quimera com la Sally no tenia lloc a la natura, i la comprometedora pregunta que acabava de formular evidenciava una curiositat que calia eradicar.

Els dits de la doctora Travis saltironaren amb agilitat per les tecles, programant una contesta adient; es crispaven de sobte, però, quan la científica es fixà en els minúsculs reflexes argentats del vidre de l'urna de contenció. Intentà espolsar-los

amb la mà, però les partícules no s'immutaren. Estaven adherides a la cara interior del vidre.

Partícules de pols.

Pols! Milions de senyals moleculars procedents de l'exterior, testimonis d'un món vetat per a la Sally! Una polifonia de missatges subversius que feien trontollar tot el model que se li havia inculcat! La científica s'estremí. Es llançà, desconcertada, a programar seqüències que després esborrava. Explicacions banals, erràtiques, que no podien competir amb l'evidència abassegadora continguda en les partícules intruses. Finalment, es donà per vençuda i, sense respondre a la pregunta de la petita heura, va sortir del laboratori d'una revolada.

La doctora Travis va tornar dos dies després. Programà la seva signatura personal i el difusor hormonal la va transmetre a l'estadanta de l'urna. Passaren els minuts, però l'heura no es va moure; tampoc ho havia fet en notar que s'encenien els llums, com acostumava. La doctora ja s'esperava una reacció esquerpa i s'havia preparat el discurs. Suspesos sobre el teclat, tanmateix, els seus dits dubtaren; el projecte sencer depenia ara de la credulitat de l'heura. *Com et sents, Sally?* Passaren dos minuts i l'heura sacsejà, gairebé imperceptiblement, algunes fulles. Afectada. *Desequilibri osmòtic. Desequilibri hormonal.* Era la primera vegada que la Sally no encetava la conversa amb la seva firma molecular. Mal senyal, pensà la doctora. *El meu comportament l'altre dia va ser inacceptable. Disculpa,* va teclejar. Esperà. *La meua pregunta,* amollà el traductor un minut després. La doctora s'abalançà sobre el teclat amb resolució. *La resposta és no, Sally. No n'hi ha més com tu.* Amb un sospir nerviós, la científica s'assegué a esperar la contesta i a digerir el neguit que li regirava les entranyes. Passaren dos minuts abans que la veu enllaunada del traductor espetegué de nou. *Vaig percebre quelcom. Veus com la meua. Ara no les percebo. Per què?* La lentitud de la conversa va permetre a la doctora Travis destriar bé les

seves paraules. *Tot forma part d'un experiment. No puc donar detalls. Els coneixeràs més endavant.* Aquesta vegada l'heura es va prendre més estona per respondre. La doctora escodrinyà les seves fulles lluent, banyades per la llum policroma de l'urna. Si tan sols pogués discernir un àpex dels sentiments reals de la Sally! Però en un ésser sense rostre, sense ulls, les finestres de l'ànima estaven segellades. *Per què em sento tan desequilibrada?* espargí finalment la petita heura amb lassitud.

Maleïda, pensà la doctora amb desgrat, ara em faràs dir una altra mentida. El que experimentava la Sally era la ressaca de l'inhibidor metabòlic que se li havia administrat perquè no fos conscient de l'inevitable contacte amb l'atmosfera exterior mentre netejaven l'urna de contenció i canviaven el filtre d'aire. *L'atmosfera exterior és tòxica per a tu,* teclejà la doctora Travis. *L'urna era defectuosa. T'hem administrat un compost per protegir-te mentre la reparàvem. El que sents són els darrers efectes. Desapareixeran aviat.* Les seves paraules s'escamparen en forma de calitja blanquinosa al voltant de la Sally. Passà llarga estona, però l'heura no va emetre cap resposta. *He de marxar,* teclejà finalment la doctora amb amargor, i va abandonar el laboratori.

Un benvingut pont de quatre dies va insuflar quelcom d'aire fresc a l'ànim de la doctora Travis, i en tornar dimecres a la feina, ja tenia coll avall l'incident de la setmana passada. Amb renovades energies va encendre els llums del laboratori i somrigué quan la Sally va respondre amb la seva dansa habitual. El somris se li va fondre, però, en adonar-se de que l'heura, més que dansar, brandia el fullatge amb excitació.

La doctora va córrer cap al panell de control i va programar la seva firma personal. Per segona vegada, la Sally no va contestar amb la seva. *Terrible, doctora,* grallà la veu robòtica del traductor. *Què passa, Sally?* teclejà la doctora Travis. *Ara ho entenc tot.* Una ombra de preocupació va creuar el semblant de la

científica. *Què entens, Sally?* L'efluvi hormonal va ocultar parcialment les fulles de l'heura; quan s'esvaï, aquestes aletejaren amb frenesia. El traductor escopí una tirallonga de mots sense sentit. *No t'entenc, Sally. Necessito paraules més planeres.* La Sally va romandre immòbil uns minuts, potser escollint els termes adequats. *Esclaus. Crides d'auxili. Milers,* esventà a la fi.

Una esgarripança visceral va petrificar els dits de la doctora Travis. *Quins esclaus? Només existeixes tu, Sally,* s'obligà a respondre. L'heura va replicar amb ferma: *entenc que em vulgui protegir de la veritat, doctora, però no fingeixi més. No digui que és part d'un experiment. Ho sé tot. He percebut crides d'auxili. Desesperades. Milers.* La doctora s'enretirà, atribolada per una munió de pensaments confusos. Dins de l'urna de contenció tot semblava en ordre; no s'hi apreciaven cossos estranys i els indicadors palesaven la integritat del filtre d'aire. Deambulà pel laboratori, es dugué les mans al cap, s'allisà els cabells cap enrere, bregant per ordenar-se el caos que li rebullia a la ment. No podia ser. Crides d'auxili! De qui procedien, ho intuïa; com havien arribat a la Sally, era un misteri.

Aleshores ho veié.

Una ramificació llenyosa, una mena de liana que recorria sinuosament el banc de treball adjacent a l'urna, serpentejant entre flascons i aparells, fins a infiltrar-se pel reixat del respirador de la paret. La doctora s'abalançà cap a la finestra i tragué el cap. A l'extrem de la liana, com una parabòlica vegetal, quatre petites fulles palmades relluïen sota el sol matinal. Una exclamació d'estupor va contraure les faccions de la científica quan s'adonà de com havien subestimat la força de l'heura mutant: de la mateixa manera que les arrels dels arbres aixequen l'asfalt dels carrers, la tija insurrecta havia bombat les dues planxes metàl·liques que conformaven els baixos de l'urna de contenció fins a obrir, a la juntura entre elles, una escletxa per on escapolir-se.

La signatura pròpia de la Sally petarrellejà al traductor; volia saber si la doctora encara era allà. Marejada per l'aclaparadora realitat del desastre, la doctora Travis respongué amb la seva. L'heura agità novament el fullatge. *Milers. Amuntegats en terra estranya, excessivament fertilitzada, que els porta el metabolisme al límit. Alguns són forçats a produir flors, fruits o llavors fins a l'esgotament. D'altres són sotmesos a un creixement desmesurat i dolorós, fins que els arrenquen de soca-rel i els abandonen a una fredor insuportable, on llanguixen fins que són cremats, o devorats encara vius.* La doctora romangué silent, incapaç de contestar. *Nosaltres no ens podem defensar, doctora,* continuà la Sally; *si us plau, ajudi'm. Ajudi'm a aturar aquesta matança.* La científica va parpellejar amb força, com si així pogués esclarir l'espès vel d'obnubilació que s'interposava entre ella i les seves accions. La seva mà, impel·lida per una mena de voluntat aliena, va lliscar cap al panell de control: *t'ajudaré.*

Com si no hagués notat la prolongada absència de la doctora, l'heura la va saludar a la manera habitual, balandrejant les fulles, quan s'encengueren els llums del laboratori. La doctora Travis va evitar mirar-la. Es dirigí directament al panell de control i va posar el dit polze al lector d'empremtes. El teclat s'activà. Aquesta vegada, però, no va programar la seva signatura personal, sinó que introduí una llarguíssima contrasenya alfanumèrica. El protocol era molt clar en aquests casos; el procés de colonització iniciat per la Sally només tenia una conseqüència possible. De res va servir que, durant una setmana, la doctora intentés defensar la supervivència del seu projecte davant el comitè científic.

El vaporitzador va brunzir i un fumerol blavós va omplir l'urna. La Sally es va dreçar, tensa, per ensumar aquella desacostumada mescla. Un instant després, el seu brancatge es revinclava en violents espasmes. El cromatògraf de gasos va saltar en pics furiosos. *Desequilibri crític. Pari. Insuportable. Col·lapse,* espetegà el traductor. La doctora Travis, sense alçar la mirada de terra, féu el gest d'apagar-lo, però no va caldre. Les imploracions de la Sally emmudiren aviat. Va passar

estona abans de que la científica aconseguís reunir la fortalesa necessària per verificar-ne la mort. El verí era infal·lible: en qüestió de segons, dècades d'ardorosa feina, tota una vida d'investigació, havien quedat reduïdes a un garbuix de tiges i pellerengues viscoses. La doctora Travis s'ensorrà a la cadira, esmaperduda, com un embalum buit inflat tan sols per l'aire que respirava. La seva mirada abatuda virà cap al respirador de la paret. S'incorporà d'un bot, atònita: la branca fugitiva, zigzaguejant entre el desordre de damunt del banc de treball, continuava tan viva com sempre.

Agafà unes tisores i s'ajupí per accedir als baixos de l'urna. Advertí, amb la boca badada d'incredulitat, que les planxes inferiors estaven completament deformades i, sorgint per l'enorme fissura oberta, desenes d'extremitats llenyoses s'espargien en totes direccions com els tentacles d'un cefalòpode monstruós. Les tiges convergien en un punt de la paret posterior; havien perforat el prim envà blanc que embellia el tosc mur de ciment del laboratori i es perdien en la cavitat d'entremig. Una escomesa de terror primitiu sotraguejà la racionalitat científica de la doctora. S'alçà, esverada, picant amb el cap contra l'urna i fent ressonar un batzac metàl·lic. Com una exhalació es va precipitar cap a la sortida.

La visió dels petits brots li va clavar els peus a terra. Incomptables capolls d'amenaçadora verdor germinaven de les parets i del sostre, a una velocitat antinatural, emetent un angoixant cruixit a mesura que les tiges crebantaven el dèbil envà. Un sobtat impuls de supervivència va espetegar al cervell de la científica. S'abraonà sobre el pom de la porta i d'una estrebada furiosa va tractar d'accionar-lo, però estava fermament subjectat per centenars de branquetes finíssimes que s'estenien també al voltant de tot marc, cosint la porta al bastiment. La doctora va tractar de pensar, però els batecs del seu cor desbocat i l'odiós crepitat del creixement de l'heura li sufocaven la veu del seny. Va ordenar a la Sally que la deixés sortir, després va suplicar-li; la planta, però, no tenia manera de sentir-la. La Sally tan sols creixia, engolint les parets com una urpa gegantina que volgués esclafar el laboratori entre els seus dits vegetals. Demanant auxili a crits, la doctora Travis va envestir la porta amb vesània, fins

que va desaparèixer sota un espès mantell de fulles palmades. Les cames li flaquejaren. Caigué de genolls a terra, debilitada per un aire cada vegada més enrarit, immersa en una jungla de fulles onejants, miríades d'estomes que respiraven oxigen i exhalaven glopades de diòxid de carboni.

Se sentí un espetec eixordador, seguit de la veu inanimada del traductor: *traïció*. La doctora, panteixant, alçà una mirada defallida. La Sally havia rebrotat també dins l'urna de contenció, esbotzant-ne el vidre i empassant-se-la, juntament amb el cromatògraf de gasos, que continuava funcionant sota la frondosa massa vegetal. *Càstig*. La científica sentí com la consciència li fugia; els seus pulmons tenien cada vegada més dificultats per extreure oxigen d'aquella atmosfera densa i humida. "Sally!", bleixà. L'última síl·laba li va sortir com un rebuf ofegat. Les fulles, impassibles i despietades, havien consumit el darrer resquix d'oxigen del laboratori. El món de la doctora s'esborrallà.

Sumida en la tenebra, va atènyer encara a oir la veu robòtica del traductor. La darrera sentència de la Sally, la petita heura que solia bellugar alegrement el brancatge per saludar-la:

Revolució.

FI